

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis, Commentariorum Libri LVIII

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Lib. XXIX. Crocodilus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

JOANNIS PIERII VALERIANI
HIEROGLYPHICORUM
LIBER XXIX.

DE IIS QUÆ PER CROCODILUM ET ALIQUOT
AMPHIBIA SIGNIFICANTUR

Ex Sacris Ægyptiorum literis.

AD ERUDITISS. VIRUM MATTHÆUM MACINGUM VENETUM.

Poterit, & merito quidem, eruditissime Macinge, aliquis, qui non æquo sorte erga nos animo fuerit, utrumque nostrum ad Christiana pietatis vindices deferre, qui sanctissimum amicitia nam mutua, tam antiqua numen, tanto sub silentio, Ægyptiorum quodammodo secuti religionem, coluerimus. Ægyptiaca enim prorsus est hac superstitio, Deum sub silentio colere. Sed enim qui de pietate aliter quam Evangelia doceant, & sacri canones imperent, vel sentit, vel sibi sequendum credendumve proposuerit, in dubio procul impietatis crimine condemnandus, acriterq; puniendus est. Manifestum autem est, Ægyptios olim Crocodilum adorasse, quod nos non modo abhorremus, sed & Poeta veteres, qui mores hominum facile tolerant, modo satyricè derident, dum eorum aliquis dicit, eos portenta colere, modo ut rem magis exacerbent, addunt, Crocodilon adorant. Causam tamen eam Ægyptii allegare soliti sunt, quod Crocodilus silentii sit hieroglyphicum, quandoquidem animal id lingua careat, & ita silentii significatum præ se ferat, quod uterq; nostrum per tot annos nimium superstitiose coluimus. Ne igitur cavillandi culpam ansam demus, existimavi silentio huic nuncium remittendum, atq; ita in viam redeundum, id quod, ut tu quoq; facias adhortor. Misi itaq; ad te sequestrem Crocodilum ipsum, qui quoniam Ægyptiace loquitur, quippe per rerum figurat & signa, causam omnem tibi liquidius explicabit. Quoniam vero Crocodilus ab intima usque Ægypto istuc Venetias traducendus fuit, exenterare eum oportuit, & accuratissime salire: loco vero facis exemptæ, insarcivimus in uterum ejus eadem diligentia fluxivalem Equum, Phocam, Murænam, Anguillam, & Ægyptiacam quandam Ranam. Animalia inquam hæc utcumq; adduci potuerint, ad te misi, ruptoque ita silentio me piorum consortio aggregavi. Tu, si qua in iis que ad rem tuam faciunt inveneris, arbitrio utaris tuo, reliqua, que nullius apud te momenti videbuntur, ἐς κόρακας, ut dicitur, projicias licet.

DE CROCODILO. CAP. I.

Quoniam à Poetis nostris, atque etiam à plerisque aliis Ægypto ea est objecta infamia, quod & Silentii ad Deum maxime spectat, & quare. Hinc illud Γλώσσης πέντον ἄλλων κρητέων θεοῖς ἐπιμένει. monstra colerent, & Crocodilum præcipue adorarent, cur hoc animal inter reliqua ad ipsam nationem sacra, locum haberet, differendum: ita fiet, ut quid imperiti colerent, quid sapientes intelligerent, manifestum fiat, atque inde minus eorum succenseamus Philosophiæ.

D DEUS. CAP. II.

Colabant liquidem Ægyptii Deum sub Crocodili, quod non inficiamur, imagine, propterea quod solus inter animalia elinguis esse deprehensus est, quod Divinitatis munus esse perhibent. Nam & in Pythagoræ symbolis habetur, linguam in primis esse coercendam, ut Deum imitemur. Proximè accedit ad hanc sententiã sapiens ille neq; illiteratus vir, qui opusculum *De moribus*, carminibus scriptum edidit, dum eum Deo proximum esse ait, qui ubi ratio postulat tacere norit: Deus enim sub alto profundoq; silentio mortali facta omnia diligenter examinat, omniumq; merita inspicit, proque re, loco & tempore singula moderatur. Quod vero de diis silentium apud eos esset, vel Harpocrates indicavit, cujus effigiem presso obsignatoq; ore ideo dedicavit, quod ceremonias ritosque suos

Xx

fuos

Nempe in
sacris Iſidis
& Serapidis

suos qua ratione instituti essent, in vulgus propalari nolebāt, atq; ita facta involvi silētio procurabāt. Quin & Mercurium illum suum, quem Nilo prognatum patre prædicabant, tanto silentii cultu prosequēbantur, ut ne nominare quidem eum fas arbitrarentur. Nam quem Iſis appellabant, qui Platoni Theu. Proportio nostro Theutates est, alium fuisse dicunt, qui scilicet Argum interfecit, quique leges illis atq; literas tradidit, à quo Septembrem mensem eo nomine vocitarant. Et Cabalitz Dei ministros ajunt propitios nobis fieri, vel si tantum nominis eorum meminimus, aut eorum notas præ oculis habuerimus, signatasve gesta verimus, etiamsi ore numquam enunciemus, præcipueq; GRAMMATON divinitus datum nomen ineffabile, nostræ cum Deo reconciliationis signum: propterea quod literari, quibus notatur, satis est reminisci. Merito itaq; Helias sacerdotes Baalis ridet, Reg. 18. dum eos adhortatur majōri uti voce, quod eorum Deus in diversorio forsan esset, aut in itinere, aut certe obdormisceret, ita fieri posse ut excitaretur. Sed quid nos tot Gentilium fabulas evolvimus, cum sacræ institutionis nostræ literæ in templis quotidie canant: *Te decet silentium Deus in Sion?* Equi est quippe ut tacito verecundoq; silentio trepidationē, quam ex tantæ majestatis consideratione concepimus, profiteamur. Et, *Sileat omnis terra Deo.* In quam sententiā Petrus apud Clementem, *Summo sunt silentio honorāda. Deus enim, ut Cyprian. ait, non vocis, sed cordis auditor est.* Nam & Annamuelis mater, quæ typum Ecclesiæ per se tulit, ante conceptum, cum sterilitatem deploraret, Dominum non clamosa petitione, sed tacite & modeste intra ipsas pectoris latebras precabatur. Loquebatur quidē ea prece occulta, sed manifesta fide loquebatur non voce, sed corde, quia sciebat Deum audire, ideoq; quod petebat efficaciter impetravit, quia fideliter postulavit. Et Publicanus, quem Dominus probat, non erectis impudenter ad cælum oculis, neq; sublati indecenter manibus pectus suum tundēs & peccata sua contestans, divinæ misericordiæ auxilium implorabat. Habet insuper Crocodilus eam cum Deo similitudinem, quod ejus solius oculi pellicula tenui translucidaq; fronte demissa obteguntur, atq; ita cernat, cum aliis ita minus cernere videatur. Ita oculum Dei perstruere, intuerique omnino res ipsa indicat, cum nos eum nequaquam cernere, aut nostratia hæc explorare plurimum opinemur. Sed quantum pertinet ad sermonem, nostra in primis est pietas defendenda, apud quos totiens legitur, *Hæc dicit Dominus, cum simplex sit Dei substantia, neq; membris ullis, neq; compagibus composita: non igitur os neq; linguam habet Deus qui loqui possit. Id vero sic accipiendum, ut tunc Deus loqui videatur, cum aliquid inspirat in sanctorū fatidicorumq; vatum corda, vel etiam vocis sonum afflatu suo facit ad eorum aures pervenire. Nam si vox humana dicitur, potest & vox Dei dici aer ictus vel vi, vel voluntate divina. Itaq; illuminata mens per Dei spiritum formatur in verba, unde locutus Deus homini dicitur: quoniam humana fragilitas aliter audire de Deo non potest. Præterea, uti Adamātius inquit, veteres Deo sermonem attribuire, quia cum orator homines hoc ministerio voluntatem alterius alteri innotescere, agnoscent ea, quæ sibi per Prophetas deferuntur, Divinæ indicia esse voluntatis. Mortales enim haudquaquam intelligerent in hac vel illa re Dei contineri voluntatem, nisi ea locutus diceretur: cum eorum sensus nequaquam percipere possit, voluntatem cujuspiam per silentium inter homines indicare posse.*

Huc spectat
Quæ dicitur
aut ipsa
Oculus Dei
fortissimus
neq; membris
ullis, neq;
pagibus, ut
ait Hefiodorus
operum
lib. 1. Co
mnia lu
stris Quo
modo Deus
loqui dica
tur.

ORTUS. CAP. III.

Ortum ad hæc pingere si voluissent, geminos Crocodili oculos faciebant, quos habet instarsuis, verum ex toto fere corpore prominentes, & emissitios. Atque ita pars ea, quæ lucis conceptaculum tam insigniter extet, exortui videtur assimilari. Est tamen & alia ratio istius significati, quod animal hoc suapte vi nullo parentum incubitu fomentove, formam & lucem acquirit, veluti Sol per semetipsum exoritur. Crocodili enim tam fluviales quam terrestres cum in sicco partum ediderint, ova sua terræ committunt gremio, quibus tamen semper assident, dum catuli aimentur & excluduntur. Locum vero eligunt ad quem summo actu eo anno egressus sit Nilus, quasi divinatione quædam, ova transferentes. In numis vero aliquot simulacrum Orientis radiato fingitur capite, dextera in altum sublata, eaque passa: quod in Gallieni pleriq; numis habetur, inscriptione addita, *ORTENS AUG.* quam quidem manum patefactam, & radios ipsos, Maro non uno loco videtur explicasse:

Hæc adber
bita Plini
lib. 8. c. 21.
Galli ni
numis.

Ubi primos Crassimus ortus

Extulerit Timm, radiisq; retulerit orbem.

OCCA-

Quod si occasum identidem pingere procurassent, Crocodilum humi toto profusum corpore deliniabant: quippe quadam incubantis specie, sponte enim ad ima quæque ferri gaudent, immerfiq; fluviiis humi libenter obrepunt, soloque adhærescunt, Delphinorum & aliorum hostium metu, quod norunt quam molli tenuiq; cute in ventre sint. Dies præterea maxima ex parte agunt in terra, noctes in aqua, teporis utrumq; ratione: noctu enim tepidiorem aquam experiuntur. Ita solem imitari videntur, qui nobis emergere matutino tempore, vespertino immergi videtur. Adhæc Crocodilo visus in aqua hebes, extra acerrimus: ita illi præcipue accidit, Solis occasu obscura omnia, exortu clara atque perspicua redduntur.

TENEBRÆ FUNESTUMVE. CAP. V.

Tenebras autem (quo vocabulo tam funus, atratumque pomparum apparatus, quam mortem ipsam, quæ lumina claudit decentium, intelligebant) significare cum adhibuisset, Crocodili caudam faciebant: is enim simulac animal aliquod ceperit, caudæ opera utitur ad exanimandum: ea enim captivum vincit, ac mox plectendo conficit. Vis si quidem omnis, ac omne Crocodili robur, in cauda situm. Id vero commode figurabitur, si abditus in specu, sola exporrecta cauda pictus fuerit: nam & illi proprium est spelæa subire, in quibus quatuor interdum menses hyemis inedia pertinaci delitescit, unde forte tenebrarum deductum est significatum. Sedenim hæc etiam ad eam facere opinionem possunt, quod ideo Crocodilum colerent, quia hinc etiam divina quædam specularentur. Nam quod Dei ipsius & caput & substantia imperscrutabilia sint, cum Crocodilo faciunt in specu latitante: quare Seraphim faciem atque pedes Dei velare ad arcam Domini dicuntur, quod divinæ majestatis principium atque finem verbis nemo valeat explicare, neque picturatione ulla declarare, definire vero nulla prorsus circumscriptione quispiam aggrediatur. Quam vero de Deo cognitionem profitemur, eam ex operibus perpendimus, quod à posterioribus diceret Aristoteles. Quare Gentes admonebat Jesus Deus noster: *Si nolitis mihi credere, credite operibus quæ ego facio.* Ita igitur sapientes illi Crocodilum imaginati sunt in specu, cauda tantum exerta absconditum. Nam Psalm. etiam 17. dicitur Deus posuisse tenebras latibulum suum, ut plane significetur, obscura multis & incognita esse, quæ de Deo piis tantum innotuerunt: utpote quæ Deus ipse occultat in tenebris, & ut Origenes Adamantius ait, manifestum est raro admodum pervenisse ad homines Dei cognitionem, idque paucissimis contigisse: sive quod ob mentis hebetudinem ad ejus micantissimæ lucis radios cæcutimus, sive quod inquinata mens ejus non recipit puritatem, sive quod humanum hoc corpus adeo sæculentum animum etiam obturat, ne possit spiritum ejus admittere, sive quod intellectus nostri virtus sit adeo imbecilla, ut immensitatem eam nulla capere possit conjectura. Nam & de Moysæ legimus, eum, ubi Deus esset, caliginem subiisse. Deiq; judicium Prophetæ Abyssum vocare consueverunt. Quin & Jesus ipse: *Nemo, inquit, cognovit Filium nisi Pater, nec Patrem nisi Filius, & cui Filius revelavit,* & in hanc sententiam passim à nostris plurima. Eaque de causa Joannes Filium lucem ponit, quia is & seipsum illuminat, & Patrem in conspicuo ponit, qui adhuc lateret in tenebris, nisi per Filii manifestationem innotesceret. Nobis vero nisi lux illa orta esset, adhuc in umbrosa mortis religione federemus, diceret Esaias. Unde autem, nisi divino dispensante Spiritu, imaginatus est Orpheus dicere, *Nox quæ lucem emittit?* Quod & Psalmographus: *Emitte lucem tuam & veritatem tuam.* Tabernacula enim Dei tenebræ & latibulum, uti Divinæ literæ passim memorant. Sed plura super hoc dicturi sumus in Ignis commentario, ubi faces.

PERNICIES. CAP. VI.

In universum autem per id animal sculptum, malum, damnumve aut perniciem aliis illata, si Diodoro credimus, apud Aegyptios significabatur, omninoque in explebilis rapacitatis hieroglyphicum habebatur: animal enim est multæ rapinæ, unguibus ad discerpendum promptissimis, mori uero aspero tetroque, ut quod dentibus lacerat, numquam sanetur. Impune vero inter eos enatat, qui se adipe ejus feræ perunxerit. Quod factitasse Firmum Aegypti tyrannum, qui oppressus est ab Aureliano, testimonio Aurelii Festivi, Vopiscus tradit.

*De Scince
ibid. Plin. &
Diosc. lib. 2
c. 9. qui scin-
gum nominat
σκινγουν,
& ibi Mar-
tialis.*
ERat & salacitatis indicium, ut ipsi dicunt Ægyptii: propterea quod abundantia foetura prolifici sunt Crocodili, libidinisque usque adeo contagiosa, ut à dextera eorum maxilla dentes lacerto dextero alligati, nequitiam credantur stimulare. Terrestris porro Crocodili, quem Scincum, ut alii, Scingum appellant, rostrum & pedes in albo vino poti, lascivix cupiditates accedere apud magis scriptores legas, & huiusmodi quædam apud Dioscoridem & Plinium.

FUROR. CAP. VIII.

Furorem ad hæc Ægyptii, & quæ inde calamitas aut clades accepta esset per Crocodilum semetipsum verberantem indicabant: propterea quod is irrita prædæ cujuspiam spe frustratus, in semetipsum furit, supra modum indignabundus.

LATROCINIUM. CAP. IX.

*Typhon in
Crocodili.*
NEGotiorum impedimenta, insidiasque & latrocinia, quæ contra viatores exercentur, per idem animal etiam ostentabant. Et Typhonem, quem *βοκαίωνα* dicunt, in Crocodilum ablitte afferabant: tamen nonnulli Typhonis comitem ponant. Crocodilus autem assidue negotioribus insidiatur, quo genere latrocinii Typhonem infamem tradunt: Quapropter cum illi honores omnino decreti essent, ex mansuetis animalibus Asinum illi nutriebant, ex feris vero Crocodilum & fluviale Equum. Institutum enim erat apud eos, quibusdam Diis, ne nocerent tantum sacralicere: atque ita quo magis illos sibi conciliarent, animalia ejusdem ingenii, quo illos fuisse persuasum habebat, colere consueverant. In Apollinis vero civitate, quo injurias à Typhone Ofiridi illatas susceperentur, de Crocodilo vesci lege singuli tenebantur. Certo igitur die convenari solebant, & quot quot caperent, interfectos eos ante templum, rei à se bene gestæ monumentum testimoniumque prosternebant.

HELLUO. CAP. X.

*Crocodilus
voracissi-
mus.
Plin. ibid.*
Idem sacerdotes helluonem significantes Crocodilum hianti ore pingebant: is enim cibo satur, quem immodice sumit, somno sopitus in littore se prosternit & sculento semper ore, ad quem aviculæ trochili, quæ Senatores & Reguli dicuntur, pabuli se gratia conferunt, involantesque dentes depurgant, atque ita magis & magis ad potentiorum hiatum scabendi dulcedine provocant, quo ed Ichneumon perpetuus ejus hostis, si quando fuerit conspicatus, saltu se in guttur ejus immitit, introque progressus, donec fero cor morfu lancinet, moribundam mox feram derelinquens ab incolumis. Alii crapulam ideo significari per Crocodilum tradunt: propterea quod is meatu careat, per quem ciborum excrementa dejecti soleant, quare eadem mox digesta & indigesta per os rejicere necesse habet, quæ mox aves advolantes depascantur: perinde ac qui præter fatietatem nimio fariuntur cibo, cum digerere ipsi non possunt, evomere coguntur. Qui vero cultui habitus à sacerdotibus triebantur, tanta erant mansuetudine, ut non modo vocem accerferentium agnoscerent, & attrahere paterentur, verum etiam fauces adaperas porrigerent, dentesque manibus depurgari, ab iterisq; linteo permitterent.

AB IGNOBILI GENERE AD CLARITATEM EVECTUS.

CAP. XI.

*Plin. eadem
eod. lib. 29.
c. 8.*
COMMENTI sunt nonnulli, hominem, qui nulla sanguinis claritate, minimisque principiis ad amplissimas, celeberrimasque dignitates, ad opes, ad honores evectus esset, per Crocodilum & ovum ejus pingere. Illud enim de Crocodilo fertur, nullam animal à tam pravis initiis, in tantam excrescere magnitudinem. Ovum enim non multo majus edit quam Anseris, & fetus inde inclusus pro portione est: attamen ad cubita usque quindecim, vel etiam sexdecim crescendo porrigitur. Sunt qui eos tamdiu augeri asserant, quamdiu vivunt. Facit ad hoc Æsopica fabella non illapida de Crocodilo, generis nobilitatem, & sua & antiquorum præclara facinora apud Vulpem extollente: cui argute, illa responderit, ex cute vetus ejus ac diuturnum exercitum, vel eo tacente, prodire.

Addunt nonnulli, laceisum injuriis hominem, neque tamen succumbentem aut victum, per Crocodili tergus significari? propterea quod id superne corticosum adeo sit, ut contra omnem idum, invictum habeatur. De vigore vero ejus elanguescente, si quis eum penna Ibdidis demulceat *Plin. 8 d* mitigetque, in Ibdidis commendario dictum est loco suo. Apud Horum invenias Vespam supervolitantem Crocodilo indicium esse, vel ipsius animalis sanguinem corruptum, vel Crocodilum mortuum: Vespera enim ex putrefactis oritur cadaveribus. Verum id quoque mystice, cum mala ea que per Crocodilum significantur, indicare vellent, facta jam mitiora vel omnino sublata: aliter frigida, & inanitas ea esset interpretatio.

ÆGYPTUS. CAP. XIII.

Crocodilus catena religatus ad palmam, in areis plerisque numis habetur, cum inscriptione; COL. ÆG. Colonia Ægyptus. Ab altera facie duo sunt humana capita, quorum alterum ad Orientem spectat navali corona insignis: litera superne sunt, I M P. ubi nimirum per Crocodilum ipsa significatur Ægyptus. Quod vero sit religatus ad palmam, Augusti omnino victoriam ostendit, quam etiam in obelisco campi Martii notari jussit, Ægypto in ditionem redacta. Duo illa capita Augusti unum, alterum Agrippa esse crediderim, de quo Virgil.

Tempora navali fulgent rostrata corona,

In alio Augusti numo argenteo Crocodilus, est, supra quem scriptum, ÆGYPTO infra CAPTA. ab altera facie Augusti caput, cum circumductis literis, CÆSAR DIVI F. COS. VI. Et pictor Nealces, cujus meminit Plinius, cum praelium navale Ægyptiorum & Perfarum pinxisset, quod in Nilo, cujus aqua est mari similis, factum volebat intelligi, hieroglyphico apertissimo hoc declaravit, quod arte non poterat: A sellum enim in litore bibentem, *ἰππὸς πρὸς ἕρπον* pinxit, & Crocodilum insidiantem. Est & numus L. ÆL. AVREL. COMMOD. ubi Commodus ipse sub Herculis imagine pede dextero Crocodilum calcat, laeva clavam sustentat, dextera Ægypto sitrum pratendenti spicas porrigit. Inscriptio declarat, INDULGENTIÆ AUG. Atque hæc de Crocodilo dicta sufficiant.

*Enid. l. 9.
August. nu-
mus, & Cō-
modi.*

DE FLUVIALI EQUO. CAP. XIV.

Plurimum verofecum affert impietatis improbus ingratusque Hippotami animus: qui nulla genitorem reverentia prosequitur, & alienis bonis diripiendis natura promptissimus existit.

IMPIETAS. CAP. XV.

Merito enim Ægyptii Sacerdotes cum impium, cum ingratum, cum injustum quempiam notare esse declinanda, totaque animi fortitudine suppressenda, duas ejus animalis ungulas deorsum inverfas facere consueverunt: si quidem is ac ineunte statim adolescentia patri incipit infestus esse, tentatque, si possit eum decertando superare, quem sæpe in pugnam provocat: quod si acciderit ut victor evadat, matris coitum afficiat, vita patri cõdonata: sin victus aut cohibitus à patre fuerit, neque tam scelerati voti compos fieri poterit, perdurante tamen pravitate tanisper conatù differt, donec adolescat, factusque jam robustior atque validior deteriorè aetate factum patrem invadit, sædissimamque necatum petulantissimè dilaniat. Inverfas igitur ungulas eas ideo statuebant: ut qui rem spectarent, quid illæ sibi vellent commonefacti, propensiores fierent ad pietatem.

PIETAS IMPIETATI PRÆFERENDA.

CAP. XVI.

Id quod tanta apud eos cura fuit, ut Principum scepra & iustissimo di pleraque insignia, atque gestamina & monumenta, ar-

Equi fluvialis impietas.

Phil. eadem
3. 4. c. 25. &
26. & Arist.
1. 2 de histo.
anim. c. 7.

maq; aliquot quorum quotidianus esset usus ita insignirent, ut in summa potioreque parte Ciconi- am prafrigerent ex aere, vel ex auro argenteove factam: inferne vero ungulam Hippopotami susce- rent, quod impietati praferendam esse pietatem indicarent. Species vero unguularum iis est, quales Bubus, licet dorsum, juba, & hinnitus Equi sit, unde illi nomen. Inest praeterea talus bifulcorum: ma- do, dentes ut aprorum exerti, leviter tamen: rostrum resimum, apri cauda etiam, magnitudo & in- teriora Afini, tergoris crassitudo tanta ut ex eo venabula fiant, & scuta galeaeque impenetrabiles, si humore madeant, munire possit.

IMPROBITAS EDOMITA.

CAP. XVII.

VIRTUTI CEDIT IMPROBITAS.

Celebratissima vero est species illa, quae visebatur olim Her- mopoli: ea scilicet pictura, ut Hippopotamus esset, supra quem sculptus erat Accipiter cum Serpente dimicans. Cujus ar- gumenti significatum id esse tradunt Aegyptiarum literarum pe- riti, ut Typhonem ab Osiride vi domitum, cum de principatu certamen conseruissent, intelligendum autem: per fluvialem Equum, Typhonem ab Osiride vi domitum: per Anguem, prin- cipatum interpretantes, atq; ita improbitatem potiores sibi par- tes asserere conantem, virtuti demum cedere subinnuant Eadem de causa cum sacra faceret eo die quo Isis adventus e Phoenicia celebratur, fluvialem Equum religatum libis incescere per ludi- brium conserat. Non dissimularim hic Aureoli tyranni tumu- lum ad pontem Aureolum Insularum superesse, a Claudio Caesare sex eleanorum versuum Epitaphio nobilitatem, in cuius condi- torii parte prima Hippopotamus sit incisus, quem serpens cauda mordicus apprehensa complectitur. Id puto significare tyrannidem tandem temporis spatio domitam. De Aureolo enim, qui Gallieni tempore cum plerisque aliis tyrannidem arripuit, plura legas apud Trebellium Pollionem, & Julium Capitolinum. Epi- gramma tumulo inscriptum a Claudio Imp. ita fertur:

Aureoli ty- ranni tu- mulus, & Epitaphii.

Κλαύδιος Ἀυρεολῶν κ' ὄθιον ἄρξεν αἰσίου
τὰ κτερεῖα θηπιωνῶς ἡμῖς ἐδίδου.
τῷ γὰρ καὶ ζῶντι δ' ἐκ ἐβέλησε φρονίμῃ
πᾶσιν ἀπὸρρητοῖς τῷ στρατῷ ἀντίθειον.
Κεῖν δ' ἐξ ἀκλήμων καὶ σάματ' ἔχρατ' ὀπίθεν
Ἀυρεόλα, γὰρ φουρηθῆσαί τε καὶ τὰ φήν.

HORATIUS
Hierogly-
phicum.
Equus flu-
vialiū.
Hac à Mat-
thæo in
Diosco. lib.
2. c. 22.
Unde Græci
omnes fru-
tus astutus
Horatius di-
cunt, & tem-
pori matu-
ritatis per
excellenti-
am horam.

HORÆ. CAP. XVIII.

Horas etiam Aegyptii sacerdotes per fluvialem Equum significare soliti sunt: qua vero de causid- id faceret, neq; Horus scripsit, neque nos apud quempiam traditum invenimus. si quid tamen ariolari liceat, dixerim ego, qua depascit segetes, destinatione, ut ferunt, ante determinatas in diem non enim uti Boves & pecora reliqua, hac illac errabundi modo hic modo illic aliquid carpunt, sed tamquam messorum ad opus certum conducti, suam unoquoque die partem pabulantur. Horæ vero nomen plerumque pro tempore cuiuscumq; maturitatis accipitur, cuius apud Græcos apertissimum est significatum. Cum vero ita pabulatum prodit, ea utitur astutia: ut vel ex agro ferentibus vestigiis progrediatur averfus, ne qua revertenti insidiæ comparentur. Vel ea forte de causa horas indicare dictus, quod diem & noctem duplici natura ditimetur: siquidem interdum in imis aquis latet, noctu in terram egreditur. Apud Aegyptios autem nox cum die pari propemodum horarum numero affluat dispertitur.

A
E
S
à
ri
B
ta
in
la
pe
un
U
pa
qu
C
M
P
ta
to
fci
no
da
fco
qu
m
ro
A
in
E
qu
E

DE PHOCA. CAP. XIX.

PHocas fluvialis addetur Equo, cui similiter vita in aqua & in terra communis: eam nos Vitulum Vel à mugē tu quem e- dis, Plin. l. 9. cap. 23. marinum, à specie tergoris instar Bouum vilosi, nuncupamus.

SOMNICULOSUS. CAP. XX.

Superfluum vero esse videtur rationem afferre, cur somniculosus homo per simulacrum ejus exprimeretur, cum de profundo ejus somno diuturnaq; authoribus veteris notitate tam multa passim à Græcis Latinisq; authoribus memoriæ prodita reperiantur: quo scilicet pacto *sternunt se somno di-* Quod scilicet spirant & dormiūt in terra, & penna ejusdem soporiferæ dicitur. Plin. lib. 9. c. 23.

INFORTUNII MAGNI TUTELA. CAP. XXI.

ID potius referam, quod hominem ita res suas procurantem, & adversus pericula auxilia disponen- penna ejusdem soporiferæ dicitur. Plin. lib. 9. c. 23. tem, ut à quocumq; vel maximo infortunio tutus habeatur, significare qui volunt, eum Phocæ co- Georg. l. 4. tantaq; mortalium id persuasione receptum, ut vulgo cingula ex ejusmodi corio comparentur, quæ infortuniorum illiusmodi amuletum esse creduntur. Veteres autem calamitates à potentioribus illatas, fulminum jactibus æquiparare soliti sunt. Et fulminare dicuntur Reges, cum quid in alicujus perditionem moliantur. Sic, *Cæsar ad altum fulminat Euphratem*, apud Maronem legas: apud Ovidi- um vero, se totiens Augusti fulmine petiitum.

URINATOR. CAP. XXII.

URinatorem etiam hominem per animal hujusmodi significare mos fuit, quando in sicco genitum nullum hoc magis undis ex disciplina soleat assueferi. Pariunt enim in continenti Phocæ, pauloq; post catulos educunt, ut mari assuecant, & evestigio reducant: idq; sæpius faciunt usquequo paulatim consuecant maris contubernium non aspernari.

DE MURÆNA. CAP. XXIII.

Muræna quoq; in siccum exit: & terrestrium commercio delectatur. Quid vero hinc significetur, videamus,

ALIENIGENARUM PORCUS. CAP. XXIV.

PER hanc piscam Ægyptii Sacerdotes hominem alienigenarum concubitum appetentem, exter- Plin. l. 37. c. 2. hæc omnia. nisve matrimonio copulatum intelligebant: siquidem hæc ut Licinius Macer tradit, femine tantum sexus est ideoq; de mari egressa Serpentibus copulatur, atq; inde concipit, ob id sibilò à piscatoribus tamquam Serpentibus evocari & capi: Aristoteles tamen, utpote qui Murænam marem agnoscit, uti suus in plerisq; hujusmodi mos est, hoc negat, tamen si in terram prodire, atq; ibi sæpe capi, non inficiatur, quamvis Andreas Phisicus, qui Nicandro glossemata quædam subjecit, totum id mendacium esse profitetur, & neq; Murænas in continentem prodire, neque Viperis per littora committeri contendit. Attamen cum Ægyptiis Archelaus id afferit pro comperto, neq; dissimulat Nicander, qui piscatores ait, quamprimum Murænas in continentem exire conspexerint, metu perculsos in mare statim se demergere, quo se ab Viperarum ictu tueantur. Hoc idem D. Ambrosius in Hexamero, Basilium Magnum setutus, affirmat.

MORES CONJUGIS FERENDI. CAP.

Viperis enim ait sibilò Murænas evocari, idq; perinde ac si hieroglyphicum esset interpretatur: Plin. lib. 27. id scilicet ex hoc innui, ut mulier admoneatur, ferendos esse mariti mores, sit licet fallax, asper, c. 41. 1. inconditus, temulentus, lubricus, multaq; in hanc sententiam.

ADULTERIUM. CAP. XXVI.

Basilium ex hoc congressu, Anguis & Muræne adulterium interpretari videtur: admonet enim eos qui nuptiis insidiantur alienis, discant cuinam feræ, cui reptili sint similes, cum naturæ quoddam adulterium Viperæ Muræneque conjunctio videatur: atque huc potius respicit Ægyptiorum hieroglyphicum. Quare minime mirum si Crassus, vir satis impurus, Murænam miræ docili-

IMPATIENS ALIENI COELL. CAP. XXXII.

A Thæc, hominem in alieno cælo difficulter habentem intelligentes, Anguillam in hydiis duabus pingebant, capite scilicet in unam, cauda in alteram demeris. Anguilla siquidem nullam vehementem tolerat mutationem, & si æstate de lacu in piscinam transferatur, vivere nequit, etiam si frigida aqua fuerit.

FUGIENTIA SINE SPE SEQUI. CAP. XXXIII.

Hominem insuper qui fugitivam rem aliquam nulla consequendi spe festaretur, indicare si vellet, Anguillam pingebant, quam manus à cauda deprehenderet: tanta enim est lubricitate prædita, ut de prensarum manibus elabatur quam facillime, difficulterque contineri possit. Subterfugii istiusmodi similitudinem sibi desumpsit Athanasius, ubi epistola ad Aegypti Episcopos dicit: Tame si elabi millies tanquam Anguilla conentur.

SPES CERTA RE SUPER AMBIGUA. CAP. XXXIV.

Quod si certam esse spem de ambigua re quapiam ostendere voluissent, obvolutam enim ficulneo folio pinxissent: quod scabritie sua prensanti sit admiculo nequaquam irritum. Unde proverbium τῶ τερω τ' ἐγγέλου.

Id est, folio ficulneo Anguillam sub. tenes.

PER DISCORDIAS CIVIUM LOCUPLETATUS. CAP. XXXV.

Hominem vero ex civilibus seditionibus & tumultuosis discordiis crescentum, reque auctum significantes, eum in Anguillarum venatione occupatum effingebant. Aqua siquidem quietæ limpidaque, earum captura nulla propemodum: magna vero si perturbetur. Quare piscatores tempestates observant, lacuumve aut fluminum turbatione s, unde aqua limosa fiat, magnas inde capturas parvo negotio consequentes. Rem tradit Aristoteles & plerique alii, tum Aristophanes Equitibus, historiam luculenter admodum explicat, Allantopola dicente: Eadem quidem tu fecisti, qua venatores Anguillarum faciunt. Sed cur non Aripphanem ipsum sua lingua loquentem audiamus?

Piscatorum industriam capiendis Anguillis. Hinc illud anguillas captare, Eγγίλιος ἰσοφθῶς. Aristophanes in Equitibus.

Ὡσπερ γὰρ οἱ ἄλλοι ἐχέλειες θηρώμενοι, πέπονθαζ, Ὅταν μὲν ἡ λίμνη κατὰ τὴν, λαμβάνουσιν οὐδὲν, Ἐὰν δ' ἄνω τὴν καὶ κάτω τὴν βόρβυρον κινῶσιν, Αἰρῶσι, καὶ τὸ λαμβάνουσιν, εἰ τὸ πῶ λιν τῶ φέρῃς.

Fecisti ut is qui captat Anguillas facit. Quæta cum sunt stagna venatur nihil: Sed canum ubi omne illac & hac subverterit. Captura magna est. Tu quoque, ubi percur baveris Hinc civitatem & inde, plurimum capis.

Quam sententiam Cicero sibi desumpsit, oratione in Catilinam secunda: Honores quos quæta Republica desperant, turbata consequi posse arbitrantur.

DE RANA. CAP. XXXVI.

Rana vero ita in hoc album admittenda est, ut hieroglyphica tota videatur: nam antequam facta sit, in huiusmodi materiam dare incipit argumentum.

IMPERFECTUS. CAP. XXXVII.

Multa esse in humanis operibus imperfecta, indigne, ut mihi videtur, plurimi conqueruntur, Quis enim undecumque perfectum opus ullum præstare possit, si mortalium nemo omnibus absolutus numeris reperitur? Quin ipsa rerum natura multa nobis ostendit, quæ inchoata reliquerit, neque tamen ob hoc ejus quisquam indigentiam reprehendat: id quod spectare est in Rana præcipue, per cujus effigiem non immerito sacerdotes Aegyptii rei cuiuspiam imperfectionem intelligebant. Videre siquidem est plerumque; huius generis animalia in limo, ubi procreantur, altera parte Ranam, altera vero terram ipsam indistinctam, viventique portiuncula applicitam. Sæpe enim flumine, aut lacuna, lamave aliqua, vel iponte, vel derivatione aliqua decedente animal id imperfectum destituitur, quod tum primum informari cœperat & coalescere. Omnibus his fidem Nilii facit inundatio, quæ rerum istiusmodi miracula omnia profus excedit, eo quippe deturgente, Musculi & varii generis

Perfectum nihil in humano opere Plin. 9. c. 15.

Y y generis

bonum in
genio eju-
lantem.
Oculi sub-
sanguinei.

generis animalia reperiantur, inchoato opere, quæ terraq; in parte corporis vivente, novissima effi-
gie etiamnum terrena. In Ranis vero qualibet maturitate genitis, natura semper imperfecta quod in
ipsa præcipue lingua exploratum est, quam applicitam & coherentem habent, cum tenax sit earum
materia, neq; distincta satis compositione: prima vero coheret, intima absoluta à gutture: unde ge-
nus illud ululatus intra aquas reddunt, quam *δολογία Φωνήν* vocant, quæ, uti Plutarchus ait, ama-
toria & conjugalis est.

INVERECUNDUS. CAP. XXXVIII.

Nempe
κυνόπλου

Idem ipsi Sacerdotes si hominem inverecundum notare voluissent, Ranam describebant: serena
enim eam sanguinem non nisi in oculis habere: qui vero subsanguineos habent oculos, ex Aristoteli
& Adamantii physiognomici sententia, inverecundi audacesque sunt: iracundiam, ubi sicci ubi
humidi, ebriositatem: subrubescens si late pateant, intemperantis oris hominem, mulierosum, tho-
lidum, & aleonem indicant. In grandioribus rubor, neq; libidini, neq; gulæ modum poni illum o-
stendit. Quod si glauci sanguineiq; fuerint, hinc calliditatem, inde vefaniæ proximiorum audaciam
coarguent. Quia vero Canes plurimum oculos sanguine suffusos habent, hinc apud Homerum A-
chilles caninos oculos ob impudentiam objicit Agamemnoni: de quo fati in Cane.

CURIOSITAS. CAP. XXXIX.

Oculi pro-
minentes,
quid de-
notent.

Hæc spectat
illud Aristoteli
1. 2. Rbe-
tor. 3. A-
then. 1. 13.
Εὐφρα-
νίας ἰσχυρῶς
In oculis
pudor.

Parit impudentia curiositatem: unde alterum elicitur hieroglyphicum. Nam hominem in alienis
negotiis explorandis plus æquo sollicitum, quicq; dicta factaq; singulorum assidue percontetur,
& impudenter arcanorum omnium spectator esse concupiscat, per Ranam idem idem significabant:
oculi enim animali huic prominentes sunt & emissitii, ut facile sectandi contuendique omnia cu-
riositatem præ se ferant. Et qui homines ejusmodi sunt oculis præditi, dolosi, stolidi, ineptiq; similes
& importuni plurimum reperiuntur. Hoc tamen significatum in Rana non ab oculorum specie tan-
tum, verum ab occultiore doctrina quadam desumptum videri potest. Tradunt enim Magi, Ranæ o-
culos cum Luscinia carnibus incervino loro alligatos, præstare vigilantiam, somnolentia fugata. Unde
spectandi promptitudo non indecenter excogitata. Sane vulgatum id tum apud Græcos, tum apud
Latinos, inesse oculis pudorem, quibus tamen nisi modus imponatur, procliviter eosdem in oppo-
situm huic virtuti vitium prolabi. Alioqui Rana tanta prædita est verecundia, tamque pudoris inge-
nui studiosa, ut in propatulo numquam admisceantur: sed enim cum in aqua coire nequeant, noctu
excunt, atq; ita nocte, quam longa est, complexu mutuo coherent.

LONGO POST TEMPORE PROGREDIENS. CAP. XL.

Apud Horum legas, hominem qui diuturniori tempore pedes æger sese movere nequiverit, sit
tamen aliquando ingrediendi beneficium consecutus, per Ranam posticos tantum pedes habentem
significari, ea enim posteaquam nata & informata est, sine pedibus aliquamdiu vivit, ado-
lescensq; posticos primum pedes profert.

SOPHISTA. CAP. XLI.

Est & in sacris nostrorum literis mystica de Ranis Ægyptiacis mentio perquam frequens, quæ
jugiter in Ægypto pluerint. Sophistarum nugæ, & Dialecticorum garrulitatem, per eas docto-
res quidam intelligunt: sive ob nullius significantiæ vocem tam argutam, tamque pertinacem: sive
quod in luto voluptuosa sit earum habitatio, quorum utrumq; Sophistis attribuitur. Ab excellentioribus
autem Sophistam Ægyptium uno doctorum omnium consensu dicere mos est, quod ad Protea non
nulli referunt, qui se omnia in rerum miracula transformaret. Sunt qui Ranæ hieroglyphico hæreticos
notent, qui, ut Eucherius ait, in cæno vilissimorum sensuum commorantes, vana tantum garru-
litate oblatrare non desinunt. Aneas vir Platonius Theophrasto, Ranæ utitur exemplo, dum Cleonta
garrulitate nobilem taxat. *Necessarium si vera sit opinio Theophr., quod anima post obitum brutis applica-
rentur, quorum vitam vivere visi fuerint, ut Rana & Cleo una semper futuri essent.* A vocis autem asperitate
Ranæ nomen apud Græcos βατέγχω quasi βότεγχω dicas, quod apud interpretes Theophrastianos
Thalyssis invenias: βότεγχω vero, si nobis dicere liceat, Asperifonum possemus interpretari. Unde
de ma-

A de maxime dissimilibus dicitur, Rana cum Grillo: id enim locustarum genus valde musicum, & ob acutum molliter stridorem conciliando somno à delicatis hominibus expetitur.

Hoc à Sebastiane Theocriti in Thalyfia.

DÆMONES. CAP. XLII.

Quinetiam in Divinis literis Ranæ simulacra sunt cacodæmonum: quod libro Apocalypseos luculente scriptum est: Et vidi de ore Draconis spiritus tres immundos in Ranarum similitudi. Apoc. 16.

POETÆ. CAP. XLIII.

A Damantius tamen aspera quadam severitate commotus, per Pharaonicae plagæ Ranas, mystico sensu Poetarum carmina significari putat: quod inani quadam & inflata modulatione, cujus modi est Ranarum sonus, sive ille cantus sit, mortale genus omne in fabularum ineptias illexerit. Nulli enim rei animal id idoneum aut utile, inquit ille, comperitur, nisi quod improbis & importunis clamoribus ad negotiorum atque otiosorum simul fastidium usque obstrepat. Miror vero tantæ eruditionis virum hæc de Poetis sensisse: cum præsertim ubique sit interioris, ut ipse dicere solet, literæ speculator: neque animadverterit, dum Poetas carpit, Moyli, Hieremiæ, Esaia, & pleris omnibus Prophetis aliis se convitia facere, qui vaticinia illa de Divinis humanisq; rebus cuncta luculentis carminum numeris conscripta elaborataque libris demandavere. Quod si quos reprobare volebat, diceret, falem quæ carmina: quippe Ithyphallicane an Fescennina, an tirochaica Bacchi, quos Poetas intelligeret, ne ob hujus vel illius impuritatem sanctissimum hoc omnibus nomen profanaret, ipsumq; totius mundi conditorem Deum, qui apud Græciæ totius Christianos Poetæ nomine sanctæ colitur, inceslere videretur. Nam quem nos factorem cæli & terræ dicimus, Græci dicunt ποιητην & θεων, καὶ τῆς γῆς.

Pharonicae plaga per Ranas, explicatio.

SILENTIUM. CAP. XLIV.

C Contra vero, ut unde discessimus revertamur, invenias silentium significari etiam per Rubetam, Ranam illam grandissimam, quæ geminis veluti cornibus insignita est: propterea quod observarunt Magi, si ea in multitudinem vociferationibus obstrepentem inferatur, silentium fieri. Eoque spectare nonnulli putant Ranam illam Meccenatis celebratissimam, qua is literas & tabellas obfignare solitus erat: utpote qui ea quæ literis crederet, silentio involvenda esse commoneret. Sedenim cum Rana, non Rubeta, in omnium sermone, ego eo potius rem spectare dixerim, quasi Meccenas id in Augusti gratiam facitarit, de quo etiamnum infantulo illud fertur: quod in avito suburbano obstrepentes forte Ranas filere jufferit: cui quidem commento adeo favit vetustas illa ut ex eo negentur ibi Ranæ coaxare, quasi etiam adhuc tanti Principis imperio obsequantur. Voluisse igitur Meccenatem hieroglyphico eo schemate taciturnitatem polliceri, in iis quæ Augustus ejus fidei credidisset, non secus ac Ranæ ipsæ morosa adeo garrulitate insignes, illi adhuc infantulo parvere. Nam Sextus Aurelius & Eutropius, scribunt Meccenatem præcipuum amicorum Augusti fuisse, ob taciturnitatem, quam tamen in eo nonnunquam desideratam ab Augusto Tranquillus ait. De Ranis id fertur, quod in frigidiores conjectæ fontes, obmutescant, translata in tepidiorem paludem, vocales fiant.

Rana Meccenatis quid indicet.

RUSTICITAS. CAP. XLV.

Quæ vero Rana in parvulo numo quodam Romæ apud Massæos habetur, cum ab altera numi illius facie Dianæ pharetrata simulacrum dubio procul inspicimus, facile in eam conjecturam ferimur, ut fabulam eam commonstret, qua rustici & maligni homines adversus ejus matrem Latonam usi sunt: atque ideo divæ illius imprecationibus omnes in Ranas commutati. Vel cum dea sit humoris domina, animal illi maximè omnium aquaticum dedicetur: nam & adagium est, Ranæ, cum quid cuiquam quod maximè placeat, & voluptati sit, donatur. Sunt vero Ranæ convitantes, & agrestem illam asperitatem egregie præ se ferunt, tamque olim importunæ, inito cum muribus fœdere, Abderitarum regionem incolis inde expulsis defolarint: in quorum ingentem multitudinem, quæ cladem hujusmodi fugiebat, Cassander Antripatri cum incidisset, eos in focios recepit, agrumque illis in Macedonia finibus assignavit.

Baletho Odog. Ex Theocriti Ergastio. Sic in Galia cibitatis ab ranu pulsam meminit Plin. lib. 8. c. 29.

